

SLOVENSKI NAROD.

Izjava vsak dan sveder, imiši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnistvo je na Kongresnem trgu št. 12.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Narodna slavnost v Zagrebu.

V kraljevskem Zagrebu se bo jutri z veliko slavnostjo otvoril dom, kateri je hrvatski narod s svojimi s krvavim potom pridobljenimi darovi postavil si volasemu zagovorniku svojih pravic, neupogljivemu in značajnemu nositelju ideje o hrvatski državni neodvisnosti dru. Anti Starčeviću.

Slavnost bo dokaz hvalečnosti hrvatskega naroda, svedočila bode, koliko ugleda in simpatij uživa mož, ki stoji že toliko let na braniku hrvatskih pravic in drži visoko prapor, okolu katerega se zbira velik del naroda in na katerem je zapisano hrvatsko državno pravo.

Tudi mi Slovenci se radujemo tega dne, saj nam je dokaz, kako globoko je hrvatski narod prešinila zavest o njegovi državni samostalnosti in o njegovi misiji, a dasi smo v dušo uverjeni, da svojo slovansko individualnost rešimo le, če se v okviru habsburške monarhije ustanovi državna formacija, v kateri bi bilo mesta tudi za nas, dasi je to jedna poglavitnih točk pravaškega programa, vzlic temu nas jutrišnja slavnost ne navdaja s tisto neskaljeno radostjo, katero bi bilo pričakovati, to pa zategadelj, ker se jutrišnje slavnostne otvoritve Starčevićevega doma ne bodo udeležile vse hrvatske narodne stranke, ker jo priredi samo stranka prava.

Visoko spoštujemo vodjo te stranke dra. Starčevića in iz vsega srca mu čestitamo na dokazih ljubezni in udanosti, kateri mu bodo jutri svedočili, da je vzrodilo seme, katero je toliko let neutrudno sejalo. Kakor njegovi najintimnejši pristaši želimo, da bi se ideje, katere je nositelj, oklenil ves hrvatski in slovenski narod, vendar nas boli, da se slavnosti ne udeleži tudi druga narodna opozicijska stranka.

Zjedinjenje opozicijskih narodnih strank se je svoj čas razbilo ob pravi malenkosti: ob imeni. Dosegla pa se je jedinstvo v programu, jedinstvo v načelih, in zato ne smejo osebnosti in bagatele na škodo vsega naroda deliti in cepiti mož, katere vodi pri vsem delovanju in nehanju ljubezen do naroda, skrb za njega korist.

Združenje se pri svoječasnih pogajanjih sicer ni doseglo, pač pa se je naredil most, kateri omogočuje približanje obeh strank, in ker je tako zjedinjenje v največjem interesu tudi slovenskega naroda, ker je velevažno tudi za našo bodočnost, zato si šteujemo v sveto dolžnost, opozarjati na to rodoljube hrvatske.

Skrb za zagotovitev narodne eksistence nam nalaga marsikako samozatajevanje, borbe za take malenkosti, kakor je celjska postavka, a pri vsem tem in vzlic elementarnim nezgodam ne puščamo nikdar iz vida končnih smotrov našega gibanja, naših naporov in bojov, vedno gledamo čez Sotlo, in to nam daje pravico, o tako slavnostnem trenutku, kakor je otvoritev Starčevićevega doma, izprožiti vnovič vprašanje o združenju hrvatskih strank.

Pri dobri volji je to združenje lahko doseči, tembolj, če se loti te stvari tisti mož, čigar ime se po vsem slovanskem svetu imenuje z največjim spoštovanjem, tista svetla zvezda na našem obnebu, na katero zremo s tolikim ponosom: biskup Strossmayer.

Na njega apelujemo! On, ki je svojemu narodu največji dobrotnik in njega prvi in najzvestejši sin, ki je sijajno dokazal, da mu je pri srcu jedino narodova sreča in ki je neštivilnokrat dokazal, da je tudi skromni slovenski narod našel mesto v njegovem srcu, on je poklican, da sproži novič vprašanje o zjedinjenju hrvatskih opozicijskih

strank in gotovo ga bo pri tem s svojim ugledom in svojo veljavo rad podpiral slavljeneec dr. Ante Starčević.

To nam je bilo že dolgo na srcu, a sedaj, o otvoritvi Starčevićevega doma nismo mogli molčati. Dal Bog, da bi naše besede našle prijazen odmev, dal Bog, da bi Strossmayer in Starčević čakala dan, ko bode ves hrvatski narod združen v jednem taboru!

Ali smo mi Slovenci nestrpljivi?

(Dopis z Dolenjskega.)

Da smo Slovenci zadovoljni, če se tudi k nam nemški ali italijanski uradniki pošljejo, to je obče znano. Svojo nevoljo v takem slučaju le takrat včasih pokažemo, ako so ti uradniki nepravilni, ako se našega jezika naučiti nočejo in ako vrh tega nas in naš jezik zaničujejo. Sicer smo pa miroljubni, kakor ovce. Narodno nestrpljivost nam Slovencem očitati, je več kakor grdo, če tudi so si razni nemški poslanci to pri celjskem vprašanju tako zelo v državnem zboru prizadevali.

Iz tega, kar hočemo s temi vrsticami obelodaniti, ne želimo, da bi kakošno „vprašanje“ nastalo; objaviti pa to hočemo baš radi tega, da ne bi se iz naslednjih malenkosti, ki so sicer načelne važnosti, kakošno „vprašanje“ izcimilo.

V šolskem okraju na Dolenjskem je šola, katera bi morala vsled odredb šolskih oblastev nemška biti, ker je njen ustanovnik tako želel. Šola ima pač toliko nemškega značaja, kolikor je to mogoče. Knjige so nemške; ctroci so sicer le Slovenci, a se vendar polagoma nemščine privadijo, in kedar se jezika naučé, kolikor je to mogoče, je tudi šola nemška. Šola vzdržuje slovenski šolski okraj, ki je zastopan po v obče pravičnih možeh. Ta šolski zastop ni bil nemški šoli nikoli neprijazen, podpiral jo je izdatno. V tem šolskem zastopu se je nekaj let sem začelo slovensko uradovati; vsaj nižjim inštancam so se pošiljali slovenski dopisi, kar se pa v najnovejšem času žalibog nekoliko opušča. Ta šolski zastop je dobil svoje dni vprašanje, ali želi, da se za nemško šolo namesti tudi nemški nadzornik. To vprašanje se je jednoglasno zanimalo, rekši, da radi jedne jedine šole ni treba posebnega nadzornika, — saj sedanji nadzornik tudi nemški zna. Kljub temu se je pri imenovanju novih nadzornikov poslal radi jedine te nemške šole poseben nemški nadzornik. A niti zoper to ne bi ugovarjali, ako mož ne bi nameraval nemštvo tako pospeševati, kakor ni in ne more biti namen dotične učilnice v smislu šolskih zakonov. Naj povemo to v konkretnem slučaju. Vodstvo dotične šole uraduje slovensko, in sicer 1. ker je to na Slovenskem nekaj naravnega in 2. ker dve višji inštanci, krajni in okrajni šolski svet v dotičnem kraju tudi slovensko uradujeta. Nekega dne odgovori to vodstvo na došli slovenski dopis isti inštanci, od katere je došlo slovensko naročilo, seveda v slovenskem jeziku. Ali ni bilo mar to prav?! Ne! Šolsko vodstvo je bilo po nemškem nadzorniku radi tega ustno, po samem okrajnem šolskem svetu pa pismeno zatoženo. In obtožba je imela uspeh, kar se je dotično šolsko vodstvo prepričalo, ko je na drug, tudi slovenski dopis slovensko odgovarjalo. Kaj je bilo potlej? Novo naročilo, da je nemško pisati. Izgovor, da na slovenske dopise se namerava slovensko, na nemške pa nemško odgovarjati, nič ni pomagal. Odgovor je bil zopet tak, kakoršnega je nam Goethe v svojem „Erlkönig“ zapisal: „Folgst du nicht willig, — so brauch' ich Gewalt.“ — Kdo je nestrpljiv?!

Državni zbor.

Na Dunaji, 15. julija.

Poslanska zbornica je danes ob slabi udeležbi nadaljevala razpravo o drž. proračunu.

Pri razpravi o proračunu finančnega ministerstva in sicer pri poglavju „kolki in pristojbine“ je posl. dr. Scheicher predlagal tri resolucije, pozivljajoče vlado: naj za prenos malih kmetijskih posestev določi tisto pristojbino, kakor je določena za prenos mobilnih vrednot na borzi; naj uvažuje odpravo časniškega kolka in podržavljenje inseratov; naj predloži zakonski načrt, določujoč, da prošnje za nabijanje plakatov so kolka oproščene. Posl. grof Pininski je zahteval novih olajšav glede pristojbin pri prenosu kmetijskih posestev. Posl. Hagendorfer je nasvetoval resolucijo, s katero se vlada pozivlja, naj že izdela jasen in razumljiv zakon o pristojbinah. Posl. Jax je tožil, kako se širi siromaštvo po deželi in rekel, če pojde tako dalje, bodeta v alpskih deželah zvestoba cesarja in udanost državi kmalu podkopana.

Pri poglavju „loterija“ je posl. dr. Roser z veseljem konstatoval, da so se lani dohodki znižali za tri milijone, kar je znamenje, da je prebivalstvo postalo pametnejše od vlade. Govornik je ostro grajal, da se loterija še vedno ni odpravila, in tridesetkrat predlagal primerno resolucijo. O tej stvari sta govorila še posl. Schlesinger in Purghart.

Pri poglavju „mitnice“ so govorili poslanci Kaiser, dr. Laginja in Götz ter zahtevali, naj se odpravijo mitnice na eraričnih cestah. Ostala poglavja so se vzprejela brez debate.

Zbornica je potem začela razpravljati o proračunu trgovinskega ministerstva.

Posl. dr. Kraus je opozarjal, da bi kazalo socialne stvari ločiti od politične uprave in je izročiti posebnim oblastvom, se baval z obrtnimi nadzorniki in povdarjal, da se bo moralo za male obrtnike kaj storiti. Tudi na celjsko vprašanje se je govornik ozrl in očital nemškemu konservativcem, da so glasovali za poslovenjenje Celja.

Posl. Pfeifer je utemeljeval resolucijo, s katero se pozivlja vlada, naj že v prihodnjem letu začne graditi belokranjsko železnico.

Posl. princ Liechtenstein je kazal na pasivnost naše trgovinske bilance, katero so zakrivile trgovinske pogodbe in zlata valuta. Že v naprej se je vedelo, da bodo trgovinske pogodbe nesreča za naše gospodarstvo, ker so se sklenile ne iz gospodarskih ampak iz političnih ozirav, da se namreč utrdi trozveza. Druga nesreča pa je bila upeljava zlate vrednote. Takozvane zmerne stranke so glasovale za trgovinske pogodbe in za regulacijo valute, opozicija pa ne. Slaba trgovinska bilanca bo prouzročila, da se ne bo še kmalu začelo plačevanje z gotovino, kakor zahtevajo velefinančniki. Obrtno zakonodajstvo je bilo doslej jako nepopolno. Povsod je bilo mesto za semitske in kapitalistične finese. Dokler se ne bo tudi za veleobrtnike zahteval dokaz zmožnosti in dokler ne bodo veleobrtniki člani zadrug, dotlej se razmere ne bodo zboljšale. Hišna industrija in pomočniki, ki delajo doma, so dokaz vladajoče anarhije mej obrtniki. Velekapitalisti krše na ta način določbe o nedeljskem počitku in defravdujejo davke.

Posl. dr. Fux je govoril o podržavljenju železnic.

Vodja trgovinskega ministerstva Wittek je izjavil, da vlada še ni utegnla baviti se z obrtno

reformo in da je zatorej v tem zasedanju še ne more predložiti zbornici.

Govorila sta še posl. Fořt in Wienbölzl.

Koncem seje so slovenski poslanci nujno predlagali državno podporo po povodnji prizadetim prebivalcem litijskega okraja.

Prihodnja seja bo jutri.

V Ljubljani, 16. julija.

Grof Hohenwart dru. Ferjančiču. Pismo, s katerim je odgovoril grof Hohenwart na dopis hrvatsko-slovenskega kluba dne 12. t. m. dru. Ferjančiču, slove: "Vaše blagorodje! Cenjeno, meni pisano pismo slovensko-hrvatskega kluba sem dne 12. t. m. sporočil klubu konservativcev. Ta klub z veseljem pozdravlja sklep častitega hrvatsko-slovenskega kluba, da stopi v najtesnejšo zvezo s klubom konservativcev, in goji gotovo upanje, da se že v najbližjem času sedaj še v dva kluba ločeni politični prijatelji v interesu dežel, katere zastopajo, združijo v veliko politično zvezo. Z izrazom veleupoštovanja vašemu blagorodju udani Karol grof Hohenwart." S tem je narejen prvi korak k skupnemu delovanju vseh slovenskih poslancev v državnem zboru.

Celje. Nemški nacionalsci skušajo naš članek od sobote izkoristiti v tem smislu proti nemškim konservativcem, kakor bi mi morda že težko čakali, da izrinemo nemštvo iz Celja. To ni naše mnenje. Slovenci nikakor ne mislijo ovirati razvoja celjskih Nemcev, pa tudi jim nobenega zavoda niso nevoščljivi. Tudi se ne bodo prizadevali morda nemške pristaje privabiti v slovenski tabor. Slovenski poslanci bi bili Nemcem radi dovolili celo nemško realno v Celju, ko bi jo bili zahtevali v kompenzacijo za slovensko gimnazijo, če bi tudi z njo nemštvo bolj utrdili. Tudi se ne bodo v slovensko gimnazijo vabili nemški sinovi, kajti ustanovi se jedino za Slovence. Seveda braniti pa nobenemu celjskemu nemškutarju ne moremo, če jame spoznavati, da je prav za prav le Slovenec. Na Kranjskem je izginilo po mestih nemškutarstvo, ker bilo je umetno napravljeno, ne da bi bilo potreba kake srednje šole. Če je Celje zares nemško, se bode to nemštvo ohranilo vzlic slovenski gimnaziji, ker obdrži vse svoje zavode, če je pa umetno napravljeno in se drži le z vladno podporo, bi se pa tako tudi ne bilo več dolgo držalo. Da mi imamo to nemštvo bolj za umetno, to prihaja od tod, da se Nemci tako boje dvojezične gimnazije. Ko bi bili pravi Nemci, bi gotovo ne bili v takem strahu pred kakimi šestimi slovenskimi profesorji. Da se pa Nemcem ni treba bati Slovencev, kaže najbolje Kočevje, ki je vzlic temu, da je obdano od vseh strani od slovenstva, ohranilo svoj nemškonarodni značaj. Kočevci so pač pravi Nemci in zato njih narodnost ni v nevarnosti. Da pravim Nemcem dvojezični pouk na srednjih šolah nič ne škoduje, kaže tudi pogled v Maribor, ki je vedno ravno tako nemšk, kot je bil pred osnovo slovenskih paralelk.

Mladočehi in budget. Staročehski listi so zadnji čas priporočali Mladočehom, naj glasujejo v tretjem branju za budget, ker je še celjska dvojezična gimnazija v največji nevarnosti. "Narodni Listy" pa odgovarjajo, da bi Mladočehi s tem le koristili levicarjem, ki bi potem lahko glasovali proti budgetu in si s tem pridobili popularnost. Tako si pa levica tega ne bode upala storiti, ker fakično budgeta odkloniti se ne upa. Sicer pa misli mladočehski list, da se bode levica razcepila pri glasovanju v tretjem branju. Sicer bodo pa za budget v tretjem branju glasovali poleg konservativcev in Poljakov še protisemitje, Jugoslovani, Malorusi, Moravci, Italijani in "divjaki" ter je večina zagotovljena. Spomin na "hvaležnost" Taaffejevo kaže, da bi ne bilo pametno, ko bi se Mladočehi vladni usiljevali. Mladočehi ne bodo kar podpirali centralistične vlade, ne da bi se jim kaj dovolilo.

Plener je, kakor piše neki ogerski list, zopet odklonil ponujeno mesto predsednika skupnemu najvišjemu računišču. To mesto se pa sedaj nekoliko časa ne popolni. Čakalo bode torej vendar le Plenerja. Morda ga precej zaradi tega ne prevzame, ker se mu je očitalo, da je mandat le zaradi tega odložil, ker hrepeni po tem mestu. Mogoče pa tudi še ni popolnoma popustil misli na politično delovanje in hoče počakati, če se bode na levico oziralo pri sestavi nove definitivne vlade. Če bi levicariji zopet postali vladna stranka, bi Plener utegnil zopet finančni minister postati. Upamo, da se to ne zgodi.

Civilne matrike na Reki. Mestu Reki bode ogerska država dovoljevala deset let po 4000 gld. potem pa po 2000 gld. na leto, če bode samo vodilo civilne matrike. Ogerska vlada pa stavi pogoj, da mora vodja matrik ali pa njegov namestnik biti večer madjarščini, drugače pa prevzame kak državni organ vodstvo matrik.

Mejni spor. V Rodopskih gorah je mej Turki in Bolgari razpor zaradi meje. Več vasij je več let živelo popolnoma svobodno. Te dni je sultan odločil, da se ima meja pri Bataku urediti po željah Bolgarov. Bolgari s tem pridobe jedno vas. Rešiti je pa še več podobnih vprašanj v Vzhodnih Rodopskih gorah. Turčija je najbrž zaradi tega jela ugodno reševati ta vprašanja, da bi bolgarsko vlado odvrnila, da ne bi podpirala ustaje v Makedoniji.

Bakalavreatski (maturitetni) izpiti v Franciji. Francoska vlada je odredila, da se pri bakalavreatskih izpitih mora tudi izpraševati iz veronauka in da se v bakalavreatska spričevala mora tudi red iz npravnosti vpisati. To je važna prememba, če se pomisli, da v Franciji niti v ljudskih šolah ni veronauk obvezen. Mej radikali bode ta naredba vzbudila gotovo mnogo nevolje in pričakovati je zaradi nje kake ostre interpelacije v zbornici. Druge stranke bodo pa gotovo odobravale vladno naredbo, posebno seveda desničarji. Morda ne bode več dolgo, da se zopet vpelje veronauk v državne ljudske šole na Francoskem.

Volitve na Angleškem se kaj neugodno vrše za liberalce. V soboto zgubili so osem mandatov. Celo glavno glasilo liberalcev "Daily News" priznava, da je začetek volitev zanje osodepolen, kajti zgubili so polovico večine prejšnje dolenje zbornice. Vse kaže, da sedaj konservativci dobe večino, če tudi morda ne bode posebno velika. Prve volitve navadno za vlado ugodno izpadejo, ker se gleda, da se razpišejo v taci krajih, kjer imajo vladni pristaji največ upanja do zmage, da prvi uspehi upli vajo na poznejše volitve.

Politični položaj.

V poslanski zbornici dne 3. julija je govoril posl. dr. Lavoslav Gregorec to-le:

(Konec.)

Kar se dostaje naše države, tako je vladi nemogoče lotiti se socijalnih reform, v kolikor je navezana na podporo parlamenta. Dokaz se je pred kratkim doprinesel. Niti najvažnejša stvar, ki je pogoj vsaki reformi, se ni mogla dognati, namreč volilna reforma. Kaj sledi iz tega? Da se mora vlada sama lotiti tega velevažnega vprašanja. K temu vodi več potov. Mogoče je kako volilno reformo oktrojirati, česar bi jaz ne priporočal; mogla bi pa tudi Taaffeovo volilno reformo tej ali novi zbornici, voljeni na podlagi sedanjega volilnega reda, predložiti.

Taaffeova volilna reforma je tako spretno sestavljena, da je jedina, katera bi mogla obveljati. Ona pušča v miru sedanjo podlago, zastopstvo interesov, razširja pa volilno pravico skoro do splošne volilne pravice. Za vzprejetje v tej zbornici jej ni treba kvalifikovane večine, ker zadošča že navadna, tako pa dobi v tej zbornici vsaka vlada, če jo le hoče.

Gospoda moja! Vlada je predvčeršnjim izjavila, da se bo držala principov pravičnosti in nepristranosti.

Te besede morejo tudi na slovansko prebivalstvo narediti dober utis, ako jim bodo sledila primerna dejanja. Na pr. da se prepusti rešitev davčne reforme bodoči zbornici, da se nadomeste sedanji deželni šefi v Trstu, v Celovcu, v Gradcu in v Pragi, kajti sedanji šefi niso poročstvo, da se bo v dotičnih kronovinah proti Slovanom postopalo dobrohotno, pravično in nepristransko. Končno je spravo s češkim narodom in njegovimi zastopniki, odpravo izjemnega stanja ne samo želeli, ta je potrebna, zakaj le na ta način je mogoče, da se nemško prebivalstvo v Šleziji, na Moravi in na Češkem s češkim porazume. Tako porazumljenje, taka sprava je potrebna za nas vse, tudi za Jugoslovane, in mi to želimo, zakaj čim se bodo Nemci in Čehi na severu porazumeli, pride tudi do porazumljenja mej Nemci, Slovani in Italijani na jugu.

Zadnje ekspektoracije posl. Beera so me presenetile. Rekel je, da je srčna potreba njegovih volilcev, da on glasuje zoper celjsko postavko, ob enem pa je jasno namignil, da bi večina Nemcev na Češkem rada dosegla spravo. Tudi mi Slovenci smo vedno bili na to pripravljeni, in zahtevamo samo to, kar je za naše narodno življenje neobhodno potrebno. Veseli me, da je Beer konstatoval, da je nemško prebivalstvo na to pripravljeno. Ne motim se torej, če rečem, da je mej Nemci velika večina, ki našo Avstrijo prav tako želi in ljubi kakor mi Slovani in s temi se moremo in se bomo porazumeli. Dal Bog, da bi se to kmalu zgodilo. Lepšega in dragocenejšega daru bi našemu ljublje-

nemu vladarju o petdesetletnici njegovega vladanja ne mogli pokloniti, kakor bi bila mir in sprava mej njegovimi narodi. To daj Bog!

Dopisi.

Iz Starega trga pri Ložu, 11. julija. (Še nekoliko polemike.) Največja zloba, popolna duševna popačenost mora to pisati, kar je priobčil "Slovenec" v 153. številki. Vse izgovarjanje, da ni bilo nikake agitacije od nasprotne strani proti shodu narodne stranke, da se s dokazi ovreči, zlasti ker se je jeden najgorečnejših odbornikov talmi-katoliškega društva že drugi dan po storjeni lopovščini v imenu društva zahvaljeval fantom za napravljeni škandal in je pri tej priliki rekel, da jim obljubljeno plačilo ne odide. Da so pa nasprotniki v resnici obdelovali tudi ženske, matere, neveste itd., se da tudi dokazati. Navedem naj za sedaj le jeden slučaj. V neki vasi je nekega nasprotnika žena takorekoč stalna agitatorica, zlasti ker jo gospodje uporabljajo za sklicevanje mož iz iste vasi k tajnim shodom; o tej ženi se čuje, da jo hočejo, ako zmagajo pri občinskih volitvah, radi njene spretnosti nastavit za občinskega slugo, ker je zelo zgovorna in zna tudi dobro kričati, kar je pri shodu pokazala. Ta ženska je bila v dotični vasi glavna podpihovalka in je hodila od hiše do hiše agitovat za prireditve škandalov. V neki drugi vasi spravile so se vse ženske nasprotnih mož čez naše stranke ter jim pretile in jih rotile, naj pristopijo k nasprotnikom. Posrečilo se tem amazonkam ni in v jednom takem slučaju bila je najzgovornejša celo na zrak postavljena. Ljudstvo poučujejo nasprotniki le toliko in tako, kolikor in kakor je potrebno v njih sebične in strankarske namene. Je-li poučevanje, ako se reče pri agitaciji našim možem, da je naša stranka kriva, da se je napravila nova vojna ladija, ki stane 10 milijonov, češ, da je ni bilo treba in da se je po nepotrebnem potratil denar davkoplačevalcev! Kako ste ljudstvo učili, da naj tudi nasprotnike spoštujete, se vidi iz tega, da je bilo ravno vsled prestopka razžaljenja časti, napadov in drugih taci deliktov že 8 oseb kaznovanih. Pomagali ste ljudem le s tem, da ste rekurze proti sodbam delali, kateri pa niso imeli uspeha in so morali zapeljanci kazni prestat. Na predrzno vprašanje, kdo seje prepil mej domačini, se človeku gabi odgovarjati. Dokler sedanjih kapelanov v naši fari ni bilo, je tu vladal blagodejen mir in mejsebojno spoštovanje in se ni v tako lepem svitu pokazalo denuncijantstvo kakor sedaj; glede denunciranja so nasprotniki mojstri in virtuoz. Kar je pisal "Slovenec" o napajanju ljudi dne 28. aprila, je laž. Mi nismo radi pomanjkanja poslušalcev shoda opustili, temveč res je, da nam je bil shod naravnost iz Ljubljane odpovedan in to vsled potresa. Glede A. Zigmunda bi bilo bolje, da je lažjivi dopisnik malo počakal, ker se bode ta stvar itak sodnijsko dognala in se bode dopisunček gotovo blamiral, kakor se je s pisarjenjem o "Štorškovem Maksu in njegavi palici", kajti katoliški napadalec je bil obsojen v zapor. G. kaplan naj se tolaži, da se bode moral na več krajih zagovarjati zaradi njegovega postopanja v obče, pri shodu in proti A. Zigmundu in bi bilo za njega bolje, da premišljuje kako pomagati zapeljancem revežem, ki še vedno v zaporu sede, in kako bode tistim pomagal, ki bodo še obsojeni. Mi vsi napadani domačini na taka obrekovanja, da nam pomagajo laž, denar, posojilnica, voznja, dolgovi itd., ne bomo odgovarjali; vsi imamo čiste roke in mirno vest in ponižali bi sami sebe, ko bi zavračevali z nobenim dokazom podprta žaljenja ljudi, kateri že davno nimajo pravice zahtevati navadno spoštovanje, kakor je sme zahtevati vsak neomadeževan človek. V imenu na Pečetovem vrtu zbranega ljudstva naj odgovorim, da gg. nasprotnika voditelja ne bode in nikdar nista imela toliko odličnjakov pri njih društvu ali pa v kapelaniji pri popivanju, pri pojedinah in hazardiranju, kakor jih je bilo v rečenem vrtu zbranih in da vsi tisti pristaji narodne stranke se nikdar ne bodo meji tako druhal mešali, kakor je bila na shodu od g. kaplanov komandirana, ker se boje, da se ne uresniči izrek: "Kdor se mej otrobe meša, ga svinje požró". H koncu si dovoljujem še "očetovsko priljubljenega voditelja" F. Hauptmana vprašati, zakaj v "Slovenec" ne pojasni imen "Maslo", "Fižolek" itd? Ob jednom bi pa stavil nasvêt, da naj pusti poštene ljudi pri miru, kateri z njim in njegovim tovarišem nočejo nikdar nič opraviti imeti.

Resnicoljub.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 16. julija.

— (Pomožni meščanski odbor hišnih posestnikov) opozarja vse hišne posestnike, da je poslanska zbornica pooblastila finančnega ministra, da sme do skupnega zneska jednega milijona dovoljevati tudi posojila, katera se bodo obrestovala do 3%. Tisti hišni posestniki, kateri ne reflektujejo na brezobrestno posojilo ali kateri ga morda niso dobili, se opozarjajo na to s pristavkom, naj ali sedaj ali pa pozneje vsekako pa pravočasno prosijo posojila do 3%.

— (Avancement pri južni železnici.) Upravni svet južne železnice je postajenačelnika g. Evgena Guttmanua in obratnega kontrolorja g. Henrika Stümpfla v priznanje zaslug, katere sta si pridobila za časa potresa, izvenredno povišal v višji plačilni razred ter imenoval nadoficijaloma dosedanja oficijala gospoda Karla Franza in Karla Hackingerja. V višji plačilni razred so prišli oficijali gg. Anton Seunig, Jos. Gamilšek in Ivan Fajkal. Adjunktoma sta imenovana ekspeditor g. Ivan Tonser in asistent g. Makso Sertič. V višji plačilni razred so prišli ekspedijent g. Ivan Cesar in petdeset slug.

— (Iz seje deželnega šolskega sveta.) Za imenovanje članov c. kr. izpitne komisije za ljudske in za meščanske šole za bodočo dobo treh let, kakor tudi glede imenovanja dveh glavnih učiteljev na učiteljski v Ljubljani so se stavili naučnemu ministertvu dotični predlogi. Ukrenilo se je ustanoviti trirazredno ljudsko šolo v Iški vasi pri Staremtrgu, dvorazrednico v Muljavi in v Gabrjah in razširiti jednorazrednico v Krki na dva razreda. Služba nadučitelja na trirazredni ljudski šoli v Velikih Laščah se je podelila učitelju na ljudski šoli v Žuzemberku Jožefu Schmoranznerju.

— (Sokolski večer) na vrtu gostilnice „pri Lloyd“ ne bode, kakor smo včeraj po pomoti naznanili, v petek, temveč v soboto zvečer ob osmih.

— (Slovensk umetnik v tujini) Naš rojak tenorist g. Bučar je, kakor znano, angaževan na gledališču v Lipskem. Ondotna kritika ga sploh jako hvali kot finega umetnika in izbornega pevca. Minoli teden je g. Bučar nastopil v ulogi Florestana v Beethovenovi operi „Fidelio“ in dosegel tako velikansko uspeh, da ga listi ne morejo prehlaviti.

— (Tatvina.) Včeraj prišlo se je veliki tatvini na sled in sicer je bilo ukradeno v J. C. Hamanovi prodajalnici na Mestnem trgu števil. 8 raznega blaga v vrednosti čez 100 gld. Mestni policiji bilo se je prijavilo, da ima 10letni nezakonski sin Marije Schellhaus, prodajalke v Večevi prodajalnici v šolskem drevoredu, raznih ovratnikov, srajc, robcev itd. v toliki množini, da je opravičen sum, da so stvari ukradene. Poizvedbe so dognale, da je omenjene stvari najbrže ukradel ljubimec Marije Schellhaus, Anton Osolnik, ki služi kot hlapec v Hamanovi prodajalnici. Pri hišni preiskavi, ki se je včeraj izvršila v navzočnosti gospoda Hamana, pokazalo se je, da je bil sum popolnopravičen, kajti našlo se je par sto novih žepnih robcev, 79 novih ovratnikov, 58 novih servijet in mnogo drugega blaga, katero je Haman kot svojo last spoznal. Anton Osolnik je tatvino deloma že priznal in le glede nekaterih stvari trdi, da jih je kupil od neke že umrle Hamanove prodajalke. Pri preiskavi našlo se je tudi mnogo zastavnih listov in je torej verjetno, da je Osolnik mnogo ukradenih stvari že zastavil, in tudi sin Marije Schellhaus, kateri Osolnika nazivlje „stric“, pripoveduje, da je „stric“ pogosto nosil nove ovratnike z doma. Osolnik in njegova ljubimka bila sta aretovana in zaradi hudo delstva tatvine, oziroma udeležbe pri tatvini izročena deželnemu sodišču, dočim se bode deček izročil domovinski občini Železniki na Gorenjskem.

— („Slovenskega planinskega društva“ izlet) na Sv. Višarje in k Belopeškemu jezerom dne 14. t. m. ni bil sicer mnogoštevilčen, tembolj pa srečen. Vreme se je v soboto proti večeru nekoliko na bolje obrnilo, a kasneje je zopet slabeje kazalo in tako preplašilo in zadržalo mnogo izletnikov. Pogumnejši pa so se o polnoči odpeljali in ni jim bilo žal. Ob 4. uri zjutraj odšli so iz Trbiža. Lahki oblaki in meglice polegali so po nižjih vrhovih, ko pa je solnce razposlalo prve žarke, raztopili so se oblaki in meglice ter je nastalo krasno jutro, v katerem je bila hoja le zabava in užitek. Med občudovanjem in živahnim razgovarjanjem dospeli so po polurnem odmoru proti 8. uri na vrh. Ko so se nekoliko oddehnili, šli so k maši, ter potem uživali krasni razgled. Ker je bil zrak izredno čist, bil je razgled prekrasen tako, da so izletniki kar strmeli. Po malem kosilu odhajali so ob 10. uri z gore, deloma peš, deloma na sankah. Pod hribom združili so se in skupno došli malo pred jedno uro v Trbiž. Odpeljali so se z vlakom do Radeč-Belpeči ter šli k Belopeškemu jezeru. Tu so zopet strmeli nad divno krasoto jezera in krasnim pogledom na osneženi Mangart. Blizu dve ure mudili smo se tu, vozili se po jezeru in ob 3/4 na 5. uro pa odrinili na stacijo Radeč-Belpeč. V Ljubljano smo dospeli ob 1/4 na 10. uro zvečer. Občudovanja vredna bila je vztrajnost dam, katere so, dasi niso bile izvežbane turistinje, 8 in pol ur pošteno hodile.

— (Mitničarske službe.) Pri eraričnih cestnih mitnicah na Kranjskem, katerih zakupna pogodba koncem meseca decembra 1895. leta poteče, to je pri mitnicah na Ježici, v Zgornjih Domžalah, Krašnji, Trojani, Drenovi gorici, na Vrhniku, v Kalcih, Postojini, v Razdrtem, v Senožečah, Colu, Šturji, Vipavi, Št. Petru, Bitinjah, Bistrici, Medvodah, Kranji, Pristavi, pri Sv. Ani pod Ljubelom, v Zgornji Kokri, na Otoku, pri Savi, v Belici pri Dovji, v Podkorenu, v Višnji gori, v Velikem Gabru, v Trebnjem, v Jablani, v Rudolfovem-Kandiji, v Št. Jerneji, Kostanjevici, Krški vasi, Jesenicah, Ribnici, Jugorji in Križevski vasi pri Metliki se bode, ako v kratkem razpisana zakupna obravnava ne bode imela poveljnega uspeha, od 1. prosinca 1896. leta naprej pobirala mitnina v lastni upravi c. kr. erarja. Pobiranje pristojbin v erarični upravi oddalo se bode v prvi vrsti penzionistom, kvijescentom, provizionistom in invalidom, ako so te osebe pripravljene prevzeti posel pod sprejemljivimi pogoji, ako so telesno in duševno zanj popolnoma sposobni, ter so si prisvojile potrebno znanje mitnice zadevajajočih propisov. Finančno ravnateljstvo pozivlja vse, katerim je na stvari ležeče, da se zglase s potrebnimi izkazi, da vstrežajo popolnoma navedenim pogojem, posebno s pravilnim zdravniškim spričevalom o telesni čvrstosti, ter s spričevali o pravdnosti čim preje ustno ali pismeno pri podpisnem c. kr. finančnem ravnateljstvu. Prijavitelj je treba vzlasti: 1) Zahtevano odškodnino, iz katere se morajo pokriti vsi stroški izvzemši najemnino za mitnico in stroške za tiskovine ter za napravo in ohranitev potrebnega inventarja. 2) Ali bi prosilec sprejel pobiranje mitnine pri vsaki mitnici, kateri koli si bode, ali pa le pri jedni ali pri nekaterih natanko določenih. 3) Ali bi prosilec bil pripravljen položiti varščino (kavcijo) in v katerem znesku. Natančneje se izve ob uradnih urah pri c. kr. finančnem ravnateljstvu v Ljubljani.

— (Izpitni iz državnega računarstva) bodo dne 10. avgusta v Gradcu. Prošnje je poslati do dne 3. avgusta predsedniku dotične komisije.

— (Premeščanje ravnateljstva eraričnih gozdov in domen.) Goriški mestni zastop je po predlogu obč. svetnika Marani-ja sklenil odposlati trgovinskemu ministerstvu spomenico, v kateri se prosi, da bi se ne prenesto ravnateljstvo eraričnih gozdov in domen iz Gorice v Ljubljano.

— (Javna dražba) ne dvignjenih tovarnih pošiljatev raznega blaga bode jutri zjutraj od 10. do 12. ure v skladišču južnega kolodvora v Trstu.

— (Razpisane službe.) V črnomaljskem šolskem okraju: mesta učitelja in voditelja v Adlešicah in učitelja in voditelja v Radovici, vsaka z letno plačo 500 gld., funkcijsko priklado 30 gld. in prostim stanovanjem; dalje mesta učiteljev in voditeljev v Gribljah, v Božakovem in v Češnjem vcu, vsaka z letno plačo 450 gld., funkcijsko priklado 30 gld. in prostim stanovanjem; drugo učno mesto na dvorazrednici v Vinici in tretje učno mesto na trirazrednici v Dragatušu obe s plačo 450 gld. in prostim stanovanjem; začasno učno mesto na štirirazredni Franc-Jožefovi ljudski šoli v Črnomlju s plačo 360 gld. Prošnje do dne 10. avgusta okr. šolskemu svetu v Črnomlju. — Na jednorazrednici v Dolah učno mesto v IV. plač. razredu, s funkcijsko priklado 30 gld. in prostim stanovanjem. Prošnje do dne 10. avgusta okr. šol. svetu v Litiji.

* (Čudna naravska prikazen) se je pojavila dne 9. t. m. popoldne med 4. in 5. uro blizu vasi Suvaj v Liki pri izvoru reke Une. Iz velike skalnate razpoke izvira močan vrelec, ki 60 metrov nižje goni 4 mlina na dva tečaja. Omenjeni dan pa so hipoma obstali vsi štirje mlini, močni vrelec je bil vsahnil in ni dal niti kaplje vode več. Ko so mlini obstali, so ljudje preplašeni hiteli k izvoru, da se prepričajo, kaj bi utegnilo biti vzrok čudni prikazni. Čez 15 do 20 minut prestanka je privrela zopet voda in goni mlina kakor poprej. Vredno bi bilo, da strokovnjaki preiščejo to zanimivo prikazen.

* (Vnuk morilec.) V vasi Vojkovic na Moravskem so našli te dni 84letnega mizarja Schillerja smrtno ranjenega, njegovo ženo pa umorjeno. Sum leti na vnuka nesrečne dvojice, ki je pobegnil.

* (Ponesrečeni hribolazci.) Te dni so z Ortlerja padli dve dami in trije gospodje, Angleži, in se nevarno poškodovali. Našli so jih šele včeraj.

* (Francoske besede v nemščini.) Pariški listi se rogajo nemščini, ki ima še sedaj, ko so nemški puristi že iztrebili toliko tujk iz nemškega jezika, skoro vse izraze za gledališke stvari vzete iz francoščine. V dokaz navajajo dolgo vrsto raznovrstnih izrazov, ki so vsi francoski in za katere nemški jezik nima primernih besed.

* (Deset oseb je utonilo) v jezeru Lago maggiore. Ko so se v soboto vozile delavke iz tovarne v Intru na svoja domovja, se je vsled vetra prevrnil čoln, v katerem je bilo devet deklet in veslar. Hiteli so sicer z bližnjega brega na pomoč, toda bilo je prepozno. Vseh deset oseb so pogoltili razburkani valovi.

Slovenci in Slovenke! ne zabite
družbe sv. Cirila in Metoda!

Darila!

Za prebivalce, prizadete po potresu:

Mestnemu magistratu ljubljanskemu došla so nadalje sledeča darila: Županstvo občine Hovorany na Moravskem zbirko 16 gld.; neimenovana v Požunu zbirko 5 gld. 51 kr.; gospod Ivan Lachnit, železniški sprevodnik v Šumperku na Moravskem, zbirko 5 gld.; gospa Berta Pokorny v Šumperku 4 gld. 60 kr.; gosp. Franc Knauer na Dunaju 4 gl. 20 kr.; J. R. na Dunaju 2 gl. 45 kr.; V. Z. v Rudolfovem 2 gld.; gospodičina Mici Lumbe v Šumperku 1 gld. 50 kr.; gosp. J. Dolak v Šumperku 30 kr.

Uredništvu našega lista so poslali: Za družbo sv. Cirila in Metoda: Gospod Dragotin Žagar, deželni blagajnik v Ljubljani 5 kron. — Gosp. F. T. v Ljubljani 5 kron. — G. dr. Peter De Franceschi, okrožni zdravnik v Novem mestu 16 kron 56 vin., katere je nabral med izletniki v Novo mesto poštni asistent gosp. Funtek. — Skupaj 26 kron 56 vin. — Živeli rodoljubni darovalci in darovalke in njih nasledniki!

Brzjavke.

Tržič 16. julija. Danes je bila določena volitev župana iz novega občinskega odbora. Zvršila se ni, ker je manjšina, šest nasprotnikov stranke redu, zapustilo sejo.

Gradec 16. julija. Namestniški svetnik Sarsch je v Kindbergu inhibiral sklep okrajnega zastopa glede celjske gimnazije. Poluurađen graški list svari avtonomne zastope pred takimi demonstracijami.

Dunaj 16. julija. Predsednik Chlumicky je v današnji seji naznanil, da se bode v soboto zaključilo tekoče zasedanje državnega zbora. Zadnja seja gospodske zbornice bo v sredo.

Dunaj 16. julija. Poslanska zbornica je dognala razpravo o poglavju „centrala trgovinskega ministerstva“ in razpravlja o poglavju „pošte in brzjavi“.

Dunaj 16. julija. Referent o srednjih šolah v naučnem ministerstvu bivši levičarski posl. grof Stürgkh je šel na dopust. Iz levičarskih krogov se čuje, da stopi iz državne službe. Stürgkh je prišel v ministerstvo tedaj, ko je postal Šuklje dvorni svetnik. Takrat je tudi odložil mandat za državni zbor, ostal pa štajerski dež. poslanec in mnogo pripomogel, da je dež. zbor vzprejel Karionovo resolucijo glede celjske gimnazije.

Sofija 15. julija, ob 11. uri zvečer: Ko je Stambulov ob 8. uri šel z bivšim sofijskim županom Petkovom iz kluba „Union“ domov, napadli so nekatere osebe njega in njegovega slugo ter Petkova z bodali in revolverji. Stambulov je bil smrtnonevarno ranjen, tudi sluga je ranjen, Petkov ne. Policija je aretovala mnogo sumnih oseb.

Sofija 16. julija, o poljedni: Stambulov je na glavi in na obeh rokah ranjen. Poklicani zdravniki so mu takoj amputirali obe roki. Stambulov je brez zavesti. Upanja ni skoro nič, da bi okrevail. Na mestu, kjer se je zgodil ta bestialni napad, je policija našla turški handžar, dva revolverja in več bodal.

Sofija 16. julija, ob 1. uri zjutraj. O storilcih atentata ni sledu. Policija je aretovala več sumnih oseb. Stambulov se je zavedel, pa ne more govoriti.

Sofija 16. julija, ob polu 2. uri zjutraj. Preiskovalni sodnik je zaslišal slugo Stambulova, na katerega leti sum, da je v zvezi s storilci atentata in ga dal zapreti.

Sofija 16. julij, ob 11. uri: Stambulovljeve rane so grozne. V glavi, v katero je bil trikrat zaboden, mu tiči kroglica. Lobanja je prebta.

Sofija 16. julija ob 1/2 1. uri: Glede atentata so se izvedele naslednje podrobnosti: 200 korakov od kluba je nekdo ustrelil na voz, v katerem sta se peljala Stambulov in Petkov. Oba sta skočila z voza. Trije možje so z jatagani napadli Stambulova in ga strahovito razmesarili. Kakor se je dognalo, je tudi Petkov nevarno ranjen. Dva orožnika sta vse videla, pa nista hotela Stambulovu pomagati; tudi redarji so odšli, ne da bi se lotili napadalcev. Danes so prišli vsi diplomatični zastopniki v hišo, kjer stanuje Stambulov, da izrazijo njegovi ženi sožalja, ministra pa ni bilo nobenega.

Lastnina in tisk - Národne Tiskarne.